

Het crediet voor den Hoogeren Land bouwraad is van 180 tot 190,000 franks gebracht, voor het ondersteunen van landbouwcomiten en maatschappijen, het huren van materieel voor prijskampen enz.

Art. 14 verhoogt het crediet voor wedstrijden en tentoonstellingen, aanmoedigingen aan uitgaven en onderlinge bijstandsmatenschappen enz., enz., ook met 10,000 fr.

Eene zelfde verhoging is bestemd voor de boschteelt.

Het crediet voor de inspectie van het landbouw- en beroepsonderwijs is van 38,900 op 39,000 fr. gebracht.

Graanoogst in Amerika

De ontvangsten der tarwe in de voornameste middelen van Amerika bedroegen gedurende de op 27 October geëindigde 4 weken slechts 19,077,000 bushels, tegen 24,807,000 verleden jaar. Mais was slechts 3,839,000 tegen 14 miljoen 945,000 bushels, gerst 7,634,000 tegen 13,547,000 en haver 5,926,000 bushels tegen 6,733,000.

Overigens schijnt in dezen toestand weldra verandering te zullen komen. Ik sprak heden, zegt een Londener correspondent van het *Amsterdamsche Handelsblad*, een graanhandelaar en deze verzekerde mij, dat de markt er eindelijk gezonder begint uit te zien.

In weerwil van de lage prijzen wilde men tot voor kort geleden niet koopen, maar gedurende de laatste weken was de prijs van tarwe circa 2 s. 3d. per quarter. Dit was voornamelijk het gevolg der op de markt veld winnende overtuiging dat de lagere prijzen groter verbruik ten gevolge zullen hebben.

De oogst der wereld wordt dit jaar 306,000,000 quarters beraamd, hetgeen 15,000,000 qrs meer dan het te verwachten verbruik zouden zijn.

Ook kan het mislukken van de maïs-oogst in Amerika, die 500,000,000 bush. beneden het gemiddelde van 1,700,000,000 is gebleven, volgens mijn zegsman nooit eenen nadeeligen invloed op den prijs van tarwe uitoefenen.

DE KAMER

Zitting van 28 November

DE OVERSTROOMING.

Redevoering van gezet Anseele.

Een miljoen krediet

Verleden week heb ik, persoonlijk en zonder mij bekend te maken, te Kortrijk en in de omstreken een onderzoek ingesteld en bevonden welke noodlottige gevolgen de overstromingen voor de werklieden, de nijverheid en de boeren hebben gehad. Daar is voor honderdduizend fr. schade aangericht! De heer dokter de Crane, van Kortrijk, raamt ze op verschillende miljoenen, ongetwijfeld was zijn onderzoek vollediger dan het mijne.

Water er van, ik heb wezenlijk droevige dingen vernomen. Zeker landbouwers zijn gedwongen geweest hunne varkens te doden en ze verre weg te slepen om het vleesch aan den man te brengen. Anderen hebben op een nacht honderde kievissen verloren; ook paarden en koeien zijn omgekomen.

Er zijn boeren die tot tien *hekkens* kwijt geraaktten... ik ken het fransch woord niet.

M. Tack. — Het zijn hekken die men in het fransch *chassis* of *ballons* noemt en dienende tot het roeten van vlas.

Gez. Anseele. — Wel 40 van die hekken werden door den stroom medegesleept. Ik heb vlas gezien dat men had kunnen redden, maar dat bedorven was door hooi en stroo, dat de wind er mede had gemengd.

Dat gebeurde overal langs de Lei, van af de fransche grens tot tegen Gent.

Voor de werklieden zijn de verliezen nog pijnlijker, want wanneer de werkmans 3 fr. verliest is dit nog erger voor hem dan 100 fr. verlies voor een pachter.

M. Tack. — De kas der landbouwers is leeg.

Gez. Anseele. — Dat is de schuld van de eigenaars, niet de onze. (Onderbreking rechts.) Leest het verslag der zitting van Kortrijk's gemeenteraad, voorgezeten door den heer Reynaert.

M. Reynaert. — Dat ben ik.

Gez. Anseele. — Welnu, gij zult toegeven dat ik niets heb overdreven.

M. Tack. — Gij zijt nog beneden de waarheid gebleven.

Gez. Anseele. — Ja, inderdaad! Ook zult gij waarschijnlijk met ons het krediet stemmen dat wij zullen vragen om de overstromingen ter hulp te komen. (Gelach links.) Er zijn er die 4000, 5000, 10,000, ja, tot 15,000 fr. zuiver verlies hebben geleden. Er zijn er die volkomen tot ondergang werden gebracht.

Ik heb eenige bemerkingen te voegen bij deze die gij komt te hooren.

In 1872 en 1880 hebben schrikkelijke overstromingen de velden der Lei en der Opper-Schelde verwoest.

De schade geleden door de overbewoners was ontzagelijk en zonder overdrijving mag ik zeggen, dat de kleine landbouwers en de hoeve-knechten die de lagere gedeelten van Vlaande-

ren bewonen voor de meerderheid geruineerd werden.

Het was eene echte openbare ramp en nooit zullen wij in al hare uitgebreidheid de ellende kennen die zij veroorzaakte, want destijds waren de boeren nog minder vereenigd als tegenwoordig, zij hadden geen dagbladen en konden hunne klachten niet doen hooren.

De toenmalige regering erkende nochtans de noodzakelijkheid om dezen schrikkelijken toestand te verhelpen.

Het bestuur van Bruggen en Wegen werd gesteld met de studie der hulpmiddelen.

Het is destijds, dat de ingenieurs, een ontwerp geheel goed opgevat, naar de bevoegde personen beweren, opmaakten, om den loop der Schelde te veranderen, recht te trekken en te verbreiden stroomopwaarts en stroomafwaarts van de stad Gent, op zulke wijze, dat al de hoogte waters, gemakkelijk stroomende van de Lei en de Opper-Schelde en Gent zonder hinderpalen doorlopend, zich zonder moeite konden ontlasten in de Neerschelde, om verder zeewaarts te vloeien.

In de zitting van den Provinciaal Raad van Oost-Vlaanderen heeft M. Bruyn, lid van dien Raad en hoofdingenieur der stad Gent, — dus wel geplaatst om den toestand te kennen — verklaard, dat de hoeveelheid water in 1872 door de Lei en Opper-Schelde, boven Gent, meegevoerd, tot 415 kubieke meters per seconde beloopten — en dat de Neder-Schelde, beneden Gent, maar 200 kubieke meters per seconde kan wegvoeren.

De werken door de plaatselijke ingenieurs ontworpen zijn maar gedeeltelijk uitgevoerd geworden en dan nog heel verkeerdt, door de schuld der regering. In plaats van achter Gent te beginnen, 't is te zeggen, van eerst plaats te maken voor de waters die zich voor Gent ophoopen, is men vóór de stad begonnen.

De Opper-Schelde, vóór Gent werd verbreed en recht getrokken; van Doornijk en Gent werden doorsnedingen gegraven, smalle deelen verwijderd en tamelijk goede dijken geworpen. In Gent zelve zijn al de werken uitgevoerd; men heeft de laatste overblijfsels der oude sluis van het Kuipgat, achter het Justitiepaleis weggenomen; men heeft de afdamming der Braamgaten; men heeft de Reep, dien Scheldenaar, verbreed en verdiept, alsook de Nederschelde van het Pas tot tot aan de Willemsbrug; eindelijk heeft men den oostelijken en den westelijken arm der Schelde, die Gent van Ledeborg scheidt, verbreed en verdiept.

Maar onder voorwendsel dat men geen geld had, heeft men de begonnen verbreedingswerken tusschen Gent en Dendermonde laten steken.

Deze werken zijn onderbroken van over 5 tot 6 jaren, niettegenstaande er de uiterste noodzakelijkheid van vastgesteld was in 1872.

Zoodanig komt het water gemakkelijk naar Gent, ten gevolge der uitgevoerde werken boven Gent, maar kan niet verspeeld worden, omdat de werken der Beneden Schelde niet zijn geëindigd.

Intusschen zijn Gent en de valleien der hooge Schelde en der Lei boven Gent blootgesteld bij elke sterke aanwassing aan overstromingen.

Hetgeen nog te doen valt is van weinig belang, indien ik wel ingelicht ben. Eenige verbredingen tusschen Gent en Melle en eenige rechttrekkingen tusschen Melle en Wetteren beloopend tot eene totale uitgave van 1 miljoen.

Dit is gekend sedert 1872. En niettegenstaande de noodlottige, ruinerende gevolgen die elke overstroming na zich sleept, heeft het gouvernement die werken niet doen uitvoeren, omdat het geen geld had.

Het had geen geld om de magere oogsten en het vee onzer arme boeren te beschermen, terwijl het den nationalen rijkdom (30 miljoen) verspilte tot versterkingen aan den Maas, voor de de goederen der rijken en der bourgeoisie te beschermen.

Ik kom de algemeene oorzaak der overstromingen der Lei en der Schelde vast te stellen.

Nevens deze zijn er andere van ondergeschikten aard, maar waarvan de verantwoordelijkheid ook op de regering valt.

De voortteekens van eene buitengewone stijging der waters hebben zich van in de eerste dagen van oktober voorgedaan. Op 3 oktober stond het water in den kom van Gent reeds veel hooger dan gewoonlijk in den winter. Den 15 oktober stond het 50 centimeters boven het winterpeil; den 25 oktober 65 centimeters.

En het is in deze zoo gevaarlijke omstandigheid dat de regering toegelaten heeft twee dijken op te werpen in den vaart der Ketelvest, die den kortsten weg is voor het wegvoeren der waters van de Lei naar de Neder-Schelde.

Deze dijken, die men het ongelijk had te laten opwerpen om een ingestorten muur te herstellen, zijn maar den 5 november doorgesteken geworden, wanneer het water in den kom van Gent reeds 85 centimeters boven het winterpeil stond.

Wij staan hier voor eene misdadige verwaarloozing of voor eene onvergeeflijke onbekwaamheid.

Ten gevolge dezer grove fout heeft men nog de moeilijkheid der waterspeling langs de Neerschelde verhoogd, want de uitstel gebracht in het doorbreken dezer dammen, heeft voor onmiddellijk gevolg gehad van een grotere waterhoeveelheid op te hoopen, stroomopwaarts der stad Gent, en men is verplicht geweest om de volledige overstroming der stad Gent te voorkomen van de bovenwaters te verspelen langs het kanaal van Terneuzen, dat maar tot de vaart moest dienen.

Men heeft mij gezegd dat de schade aan het kanaal van Terneuzen bij honderd duizenden franks wordt berekend. De hellingen van dat kanaal zijn beschadigd en aanzienlijke slijpophopingen hebben er zich gevormd.

Enfin, 'n laatste opmerking: het onderhoud der vertakking van de Neerschelde, in den doorloop der stad Gent, is niet voldoende. De vertakking die zich uitstrekt van de afsluiting van het Pas en de Willemsbrug, is met slijk bedekt op een meter hoogte, en de afleiding van de Sluis van Gentbrugge is ook buitengewoon verslijkt.

Het was onnoodig werken van die soort, met groote onkosten, uit te voeren, als men de secties van waterspeling niet onderhoudt. Die uit-

gaven zijn of noodig, aangezien men den gewenschten uitslag niet beko nt.

Ik bevestig de volle echtheid van al de cijfers en feiten die ik kom aan te stippen. Als M. de minister ze tegensprekt, vraag ik een onderzoek dat de echtheid van al mijne opmerkingen zal bewijzen.

Ik geloof op eene onweerlegbare wijze de verantwoordelijkheid der regering in zake der overstromingen van Schelde en Lei, te hebben vastgesteld. Ik laat aan mijne collegas van het Walenland de zorg over de redenen te doen kennen der overstromingen van de Sambre, de Maas en de Ourthe.

Het is, mij steunende op al de voorgaande redenen, dat ik formeel de stemming vraag van één miljoen krediet, om de ongelukkige bevolking, geteisterd door de overstromingen, schadeloos te stellen. De regering is daartoe verplicht nog meer uit rechtvaardigheidszinn als uit menscheelheid.

Gez. Anseele. — We zitten hier niet om alles opzettelijk af te keuren: de socialistische linkerzijde zal alle rechtvaardige voorstellen aannemen, onverschillig van waar ze ook mogen komen. Doch volgens de antwoorden in den provinciaal raad gegeven is het bewezen dat het water eener afdamming werd verhoogd of verlaagd, ten einde jacht of vischvangst te vergemakkelijken voor de leden der koninklijke familie. (Rumoer, rechts).

Zitting van 29 november

De heeren laten zich wachten. Om 2 ure zijn er nog maar enkelen op post. Men vangt niettemin aan.

Nog de overstromingen

M. Tack zet zijne redevoering voort.

Om 2 30 ure zijn vele banken nog ledig en de heeren die er zijn luisteren niet. Op de bank der ministers zit alleen M. De Bruyn, tot aan den neus in de paperassen.

Spreeker besluit met de vraag eene commissie te benoemen, bestaande uit ingenieurs die de overstromende streken bewonen.

M. Van Cleemputte verklaart zich bereid de voorstellen te ondersteunen, gedaan om de beproefde overbewoners ter hulp te komen. Hij ondersteunt ook de vraag van den heer Tack om eene commissie te benoemen, verkiezende, dat men vooral de overbewoners van Lei en Schelde en de gemeentebesturen ondervrage.

M. Thiesspont spreekt in denzelfden zin.

Gez. Flechet. — Sedert meer dan dertig jaar vraagt de luiker deputatie de noodige werken om overstromingen der Maas en hare bijrivieren te voorkomen. De regering heeft niets gedaan en hare verantwoordelijkheid is zeer zwaar. Spreeker ondersteunt het voorstel van de socialistische groep.

M. Carbon spreekt over de overstromingen langs de Yzer, tusschen Veurne en Nieuwpoort.

M. Memelers verdedigt het voorstel om een hulpveld te stemmen.

Gez. Anseele volledigt de inlichtingen welke hij gister aan de Kamer gaf. De heer Vanderbrugge vroeg gister dat de waters der Opper-Schelde langs de Neder-Schelde afgeleiden worden. Gez. Anseele is van gedacht dat men het kanaal van Terneuzen moet gebruiken, als zeekanaal.

De minister heeft gister eene *Brabançonne* gezongen ter eere der koninklijke familie. Ik meen dat de beproefde gezinnen minstens zoo eerbiedwaardig zijn.

Spreeker bevestigt dat het aan eene gril van een bijzondere te danken is, dat de waters der Lei te Astene opgehouden werden. Te Kortrijk zijn de waters 26 centimeters gestegen, — officieele cijfers. Verder stelt hij vast, dat uit de woorden der verschillende sprekers gebleken is, hoe de schade groot is, het land door.

Men heeft miljoenen uitgegeven voor het leger en de forten. Men heeft geen geld gehad om de werken uit te voeren die de overstromingen moesten beletten, waardoor in een nacht, duizenden gezinnen geruineerd werden.

Ik vraag, eindigt spreker, dat gij voor de vlaamsche landbouwers doet, wat gij altijd voor de belgische aandeelhouders, zelfs voor vreemden gedaan hebt, en ik hoop dat de Kamer het miljoen hulpveld zal stemmen dat wij gister gevraagd hebben.

M. Neerinx sprekt ook voor de overbewoners der Zenn, die insgelijks erg beproefd zijn geweest en over de werken welke daar moeten uitgevoerd worden.

M. Coremans — Het is nu reeds twintig jaar dat ik de redmiddels aangewezen heb. Wat heeft de regering gedaan?

Niets of bijna niets! Reeds sedert 1873 wachten wij op de noodige werken welke langs de schelde moeten worden uitgevoerd om overstromingen te beletten. De brug van Dendermonde is een militair werk.

De heer Vandersteen protesteert.

Spreeker ondersteunt ook het voorstel Tack en vraagt dat men de bruggen zou doen verdwijnen die den afvoer van het water langs de Schelde beletten. Hij protesteert er tegen, dat men sedert 1848 acht en half milliaards heeft verspend aan de militaire uitzinnigheden. (Beweging)

De miljoenen der natie moeten gebruikt worden aan nuttige werken en niet aan den militairen onzin, maar het is verkeerd van den heer Anseele, te beweren dat die gelden

aangewend zijn geworden ten voordeele der burgerij. Dit is niet ernstig.

Gez. Vandervelde. — Militarisme en Kapitalisme gaan hand aan hand!

M. Coremans verdwaalt in eene theoretische discussie over Kapitalisme, maar de voorzitter roept hem terug tot de overstromingen. (Gelach.)

M. Coremans. — Wat het hulpveld van een miljoen betreft, gevraagd door den heer Anseele, ik hoop dat men dit voorstel niet zal behouden, daar het moet voorgesteld worden bij de bespreking van het budget van openbare werken.

M. De Bruyn. — Het is mij onmogelijk om aan allen te antwoorden, maar ik betwist de gezegdens van den heer Anseele, betreffende het ophouden der waters van de Lei te Astene. De regering heeft geen bevelen gegeven aan den ingenieur, wiens verantwoordelijkheid ik hier echter niet kan onderzoeken.

Antwoordende aan den heer Coremans, zegt spreker, dat de uitgaven voor de nationale verdediging noodig en nuttig zijn geweest, zooals hij het zal bewijzen.

De heer Coremans heeft met zijn gezag de beschuldigingen van den heer Anseele onsteund, als zou de Kamer nooit iets gedaan hebben voor de ontferden.

Gij beweert dus dat er socialistischen moesten komen opdat wij ons met de werklieden zouden bezig houden.

M. Coremans. — Dat heb ik niet gezegd! **M. De Bruyn.** — Gij helpt kracht bijzetten aan eene v-telling.

Gez. Vander Velde. — Er is hier meer dan eene vertelling, er is een gegrond vermoeden. Men is het links en rechts eens om te zeggen dat men noodzakelijke openbare werken verzuimd heeft.

M. De Bruyn. — Er zijn voor meer dan dertig miljoen openbare werken uitgevoerd sedert ik aan de regering ben.

M. Coremans verklaart zich eens met de socialistischen, en zegt dat hij sedert twintig jaar de zaak verdedigt die hij thans bespreekt.

M. De Bruyn meent dat zekere werken moeten uitgevoerd worden en dat men de waterafleiding van Lei en Schelde moet bestudeeren, maar alles op zijn tijd. Het zijn de omstandigheden die dergelijke werken voorschrijven.

Spreeker antwoordt ook nog aan den heer Hoyois, wien hij beschuldigt, geen onderscheid te kunnen maken tusschen kanalen, rivieren en onbevaarbare waterlopen. (Gelach.)

De werken aan de Maas zijn niet van onmiddellijke noodzakelijkheid, want in het Luikerland zijn de overstromingen minder aanzienlijk geweest dan elders.

M. Flechet protesteert.

M. De Bruyn antwoordt verder aan den heer Carbon en anderen en leest eene nota over de overstromingen der Lei. Tot gezet Anseele zegt hij, om te eindigen, dat de besproken koninklijke jacht plaats gehad heeft op 25 oktober, terwijl de waters der Lei slechts op 3 november aan het steigen gegaan zijn.

Gez. Anseele protesteert. Op 25 oktober was het water reeds 65 centimeters gestegen. De minister volhardt.

Gez. Anseele volhardt eveneens in zijne beweringen.

M. De Bruyn sluit met de verklaring dat hij het voorstel van onderzoek verworpt. De onderzoeken brengen niets voort.

Maar hij belooft aan de Kamer de volledige documenten over de uit te voeren werken om de overstroming te voorkomen.

De minister verworpt de vraag van 1 miljoen krediet, voorgesteld door gezet Anseele. Hoe zou de heer Anseele de uitdeeling doen?

Gez. Anseele wil antwoorden maar de minister belet het hem.

Gez. Anseele. — Gij stelt mij eene vraag! Laat mij antwoorden.

M. De Bruyn. — Het is eene sprekersbeweging, de heer Anseele.

De minister somt de misbruiken op, waartoe de uitdeeling der kredieten, vroeger door de Kamer gestemd, aanleiding hebben gegeven.

Indien de Kamer subsidien stemt voor overstromingen zal dit een slecht voorbeeld zijn. Men zal de openbare besturen lastig vallen voor alle rampen.

Alleen diegenen die bewijzen dat er wezenlijke schade is zullen vergoed worden.

De Socialistischen. — Dan zullen de eigenaars en pachters alles hebben en de armen niets.

M. De Bruyn verklaart dat de regering geheel haren plicht zal doen en de noodige werken zullen uitgevoerd worden. (Zeer wel rechts!)

M. Hoyois antwoordt aan den minister. Gedurende zijne redevoering verlaten de socialistischen en de liberalen de zaal.

M. Hoyois verklaart zich voldaan over de verklaringen van den minister en bedaukt hem.

Terloops zegt die kuifel:

«Ik hoop dat, wanneer M. Carrette, burgemeester en dagbladverkooper te Roubaix, nog naar Gent zal komen, gezet Anseele hem spreken zal over de zaak der Spierrevaart.»

Dit schepsel God leend voor de socia doende krediet om stellen.

M. De Smet de ging door M. Hoyo 1807 op de gedeelte belasting.

Hij zegt t'akkoord om de werken van te verhaasten.

De zitting wordt

DE RAMPEN

De boeren d len van het be vember 1894 e nering behoud

Het was een

spel, den stri

verrasten tegen

in weinige ure

en landerijen

weldra hunne

en hunne stall

ningen binnen

recht akelig or

te hooren hoe,

honderd stappe

schen en dier

verkeerden en

wanhopig ger

gehuil deden v

dat iemand hu

brengen. De

met tranen, de

bij het tooneel

toen de bewone

zolder gevluch

sters, om hulp

de armen tot o

de losgelaten

dam saamgevl

schrik van all

brullend en in

warring zich t

hooger en hoog

wierpen!...

De watersnood

de onrechtva

Mengelwerk van

Schetsen v

WARE GESCHIE

doe

Wij zegden zoove

zoohaast bij G... i

reeds geld moet wi

Dat was onnauw

wij zeggen: niet zo

valdag recht aan e

reeds intrest; wan

geleden, met Kers

pachters hem drie

valdag van den pac

sche som brachter

aan zooveel percent

de eene negen en d

opleggen. De eers

wat hem gevraagd

weigerde stouweg

wone pachtsom te

hem, meenen wij,

in pacht gehouden

weinig gelegen laa

— Hij zou hem v

der zenden, denkt

Geen nood daar

delen om zich van

die hem niet meer

pachtsom tot de i

meer betalen kan